

2003 року в Україні розпочалася Всеукраїнська акція «Мистецтво одного села». Спеціалісти обласного центру довго переконували обласне керівництво, що село Крупове є найкращим претендентом для представлення села на всеукраїнському рівні. І ми не помилилися. Бо саме в Круповому місцеві ткалі зберегли традиції ткацтва, а фольклорний колектив традицію поліського співу. На відкриття акції, в музеї Т. Г. Шевченка м. Київ, зібралось багато киян, земляків, були присутні народні депутати, заступник міністра культури, але незабутня зустріч в Уляни відбулася з Ніною Матвієнко. Вони разом тихенько співали поліських пісень. Ніна уважно дивилась на Уляну і переймала манеру виконання співу. Пізніше я ще два рази бачила Улянину зустріч з Ніною Матвієнко на виставках під час творчих звітів майстрів мистецтв та художніх колективів Рівненщини в Національному палаці «Україна».

Років напевно з п'ятнадцять ми зустрічалися з Уляною Петрівною на «Музейних гостинах». Багато поціновувачів її творчості були вдячні і високо оцінювали її роботи.

Нині з Уляною Петрівною зв'язок напряму перервався. Її забрала донька Оксана до Росії.

Але через рідних ми дізнаємось про її здоров'я, і як вона сумує за Україною, своєю хатиною, що самотня стоїть на околиці села.

У Рівненському обласному центрі народної творчості є архів творчої діяльності Уляни Кот, фотографії орнаментів тканих рушників, пісні, п'ять тканих рушників та скатертина.

Катерина ПРИЙМАЧУК, завідувачка відділу фольклору та етнографії
Рівненського обласного центру народної творчості, 2016 р.

СЛОВО ПРО УЛЯНУ КОТ

Вперше про Уляну Петрівну Кот я почула навесні 1982 року. Якось на Українському радіо, у надзвичайно популярній у той час конкурсній радіопередачі «Золоті ключі», почула чарівний голос невідомої співачки, який відразу ж полонив до глибини душі. З її вуст линула прекрасна пісня «Пливуть, пливуть, лебедики». Прислухавши пісню до кінця, зі слів ведучої я зрозуміла, що то співала жінка із с. Крупове Дубровицького району Рівненської області – Уляна Кот. Пісня схвилювала не лише мене, а і багатьох радіослухачів, про що дізнавалась із численних відгуків. З того часу ця передача для мене стала однією з улюблених. Згодом стало відо-

мо, що за рішенням поважного журі радіоконкурсу, Уляна Петрівна стала його лауреатом. З того часу пісні у її виконанні я часто чула у різних фольклорних радіопередачах.

Того року я стала студенткою Рівненського державного інституту культури. Про Улянку Кот часто чула з вуст викладача Василя Михайловича Павлюка та й від студентів кафедри, які родом із країв співачки.

Лише на початку літа 1984 року на пісенному фестивалі «Пісні над Горинню», який проходив у Рівному, я мала змогу познайомитися з нею ближче. На той час на кафедрі народно-хорового співу РДІК створилося студентське тріо у складі Стефанії Заєць, Івана Сінельнікова та мене, а керував цим колективом Василь Михайлович Павлюк. І ось нам випадає чудова нагода поспівати на цьому святі. Заключний концерт фестивалю проходив у міському Будинку культури, що в парку ім. Т. Г. Шевченка. З'їхалося багато цікавих колективів із України, Білорусії та Прибалтики. Усі учасники концерту показали своє самобутнє мистецтво, яке гаряче сприймала публіка. Не обминули увагою глядачі і спів нашого тріо. Після успішного виступу за лаштунками нас чекав Василь Михайлович. Поряд із ним стояла незнайома жінка, яка зі світлим вогником в очах щиро до нас посміхалася. Василь Михайлович познайомив нас: це була Уляна Петрівна Кот. Ми тоді щиро порадили несподіваному знайомству з уславленою співачкою Рівненщини. Нам було дуже приємно почути від неї теплі слова похвали. У короткій розмові, тому що Уляна Петрівна готувалась до виступу, було обумовлено, що було б добре організувати зустріч із нею та студентами нашої кафедри. Зустріч таки відбулась, аж у лютому 1986 року. Пригадую, як тоді Уляна Петрівна просто і надзвичайно щиро ділилась із своїм творчим надбанням. Вона багато співала, розповідала про свій життєвий шлях, показувала свої дивовижні ткані вироби. Усі пісні, які співачка виконувала на зустрічі, були записані мною на магнітофонну плівку. Згодом, упродовж багатьох років, вони відтворювалися студентами мого класу на уроках традиційного співу. Хіба ж можна без щему в душі співати такі прекрасні пісні, як «Під яблункою солоденькою», «Налетіли журавлі», «Сюди гора, туди гора», «Пливуть, пливуть, лебедики» та багато-багато інших. Увесь цей духовний скарб співачка перейняла від своєї матері Оксани Федорівни, у якому та вилила всі свої

жалі. Творчу спадщину матері Уляна Петрівна невтомно береже усі свої роки. Відомо, що вона пам'ятає більше тисячі народних пісень.

Ткати Уляна Петрівна навчилась від матері. Її ткани вироби об'їздили весь світ. Свого часу поліська майстриня працювала при Рівненському комбінаті народних промислів, де вона мала змогу ткати рушники, сорочки та створювати оригінальні сценічні речі. Ще в першій половині 80-х років виткані тонесенькі поліські серпанки з її рук стали основою для пошиття ошатних концертних костюмів для учасників фольклорного ансамблю нашої кафедри: спідниці, фартухи, сорочки, намітки. Коли ми одягали цю красу, то нам весь час наголошували, що це ткання від Уляни Кот. Весь цей одяг потребував особливого, делікатного ставлення, тому й трапилось так, що він досить швидко втратив свою первозданну красу. Не всі тоді усвідомлювали, що і витканий серпанок від майстрині і її пісня є безцінним скарбом.

Раїса ЦАПУН, доцент РДГУ, 2016 р.

УЛЯНА КОТ У МОЄМУ ЖИТТІ

Образ видатної співачки Уляни Кот супроводжує мене ще з раннього дитинства. Тоді, наприкінці 1970-х і до початку 1990-х років, постійно через радіо транслювалась народна музика, зокрема у популярній передачі «Золоті ключі». Часто довгими вечорами разом із рідною бабусею (теж хорошою співачкою) і батьками ми з інтересом слухали колоритний фольклорний спів та інструментальну гру. А ще були телевізійні трансляції тієї ж народної музики, з-поміж яких особливо пам'ятаються «Сонячні кларнети». Частим гостем у цих програмах була дубровицька виконавиця, прізвище та особлива манера співу якої ставали для мене дедалі впізнаванішими. Здавалося б, парадокс – за радянської влади український фольклор активно популяризувався через інформаційний простір, а з часу незалежності України поступово цей надзвичайно цінний продукт духовної творчості витісняється з основних мас-медіа ресурсів. Але, очевидно, рівень культури не настільки залежний від ідеології владного середовища, як нам це намагаються нав'язати горе-політики і псевдо-патріоти...

Закінчилась епоха соцреалізму, а з нею, хочеться сподіватися, ненадовго, і напрямок поширення у масах споконвічних скарбів